

Bản án số: 03/2022/HNGĐ-PT
Ngày: 12-4-2022
V/v “Thay đổi người trực tiếp
nuôi con chung”

NHÂN DANH
NƯỚC CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

TÒA ÁN NHÂN DÂN TỈNH BÌNH PHƯỚC

- Thành phần Hội đồng xét xử phúc thẩm gồm có:

Thẩm phán - Chủ tọa phiên tòa: Ông Lê Việt Hoà
Các Thẩm phán: Bà Nguyễn Thị Nga
Bà Lê Hồng Hạnh

Thư ký phiên tòa: Bà Nguyễn Minh Thư - Thư ký Tòa án nhân dân tỉnh Bình Phước.

Đại diện Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Bình Phước tham gia phiên tòa:
Bà Đào Thị Tân - Kiểm sát viên trung cấp.

Trong ngày 12 tháng 4 năm 2022, tại trụ sở Tòa án nhân dân tỉnh Bình Phước mở phiên tòa xét xử phúc thẩm công khai vụ án hôn nhân gia đình phúc thẩm thụ lý số 05/2022/HNGĐ-PT ngày 01 tháng 3 năm 2022 về việc “Thay đổi người trực tiếp nuôi con chung”.

Do bản án Hôn nhân gia đình sơ thẩm số 98/2021/HNGĐ - ST ngày 13 tháng 12 năm 2021 của Tòa án nhân dân huyện Hớn Quản, tỉnh Bình Phước bị kháng cáo.

Theo Quyết định đưa vụ án ra xét xử số 05/2022/QĐXXPT-HNGĐ ngày 28 tháng 3 năm 2022, giữa các đương sự:

1. *Nguyên đơn:* Anh Nguyễn Duy H, sinh năm 1994. “có mặt”

Nơi thường trú: Tổ 6, ấp Chà Là, xã Thanh Bình, huyện Hớn Quản, tỉnh Bình Phước.

2. *Bị đơn:* Chị Huỳnh Thị Hồng D, sinh năm 1994. “có mặt”

Nơi thường trú: Tổ 6, ấp Chà Là, xã Thanh Bình, huyện Hớn Quản, tỉnh Bình Phước. Nơi thường trú mới hiện nay: Tổ 10, ấp 4, xã Minh Hưng, huyện Chơn Thành, tỉnh Bình Phước.

Người kháng cáo: Bị đơn chị Huỳnh Thị Hồng D.

NỘI DUNG VỤ ÁN:

Quá trình giải quyết vụ án cũng như tại đơn khởi kiện, nguyên đơn anh Nguyễn Duy H trình bày như sau:

Anh Nguyễn Duy H và chị Huỳnh Thị Hồng D trước đây là vợ chồng, anh H và chị D đăng ký kết hôn năm 2019, sau khi kết hôn anh H và chị D sinh sống cùng gia đình chồng là cha mẹ đẻ của anh H tại ấp Chà Là, xã Thanh Bình, huyện Hớn Quản, tỉnh Bình Phước. Quá trình chung sống với nhau, giữa anh H và chị D có 01 con chung tên Nguyễn Duy H1, sinh ngày 11/5/2020. Đến ngày 07/6/2021 anh H và chị D ly hôn, khi ly hôn anh H và chị D thoả thuận giao con chung cháu Nguyễn Duy H1 cho chị D trực tiếp chăm sóc, nuôi dưỡng, anh H cấp dưỡng nuôi con chung mỗi tháng 1.000.000 (một triệu) đồng cho đến khi con chung trưởng thành đủ 18 tuổi. Sau khi anh H giao con cho chị D trực tiếp chăm sóc, nuôi dưỡng thì chị D không trực tiếp nuôi dưỡng mà giao con chung là cháu H1 cho chị gái của chị D nuôi dưỡng. Trong thời gian đó chị D chặn cuộc gọi điện thoại không cho anh H điện thoại hỏi thăm con, khi anh H và ông bà nội của cháu đến thăm cháu thì chị D và chị gái, anh rể của chị D cản trở việc thăm nom cháu H1. Chị D, chị gái và anh rể của chị D còn có hành vi chửi bới xúc phạm anh H và gia đình anh H.

Trong thời gian từ tháng 7 năm 2021 đến nay chị D thường xuyên không trực tiếp chăm sóc cháu, thời gian dịch bệnh công ty không hoạt động nhưng chị D vẫn không trực tiếp chăm sóc con và để con ở nhà chị gái, giao cho bà ngoại chăm sóc, nuôi dưỡng, thỉnh thoảng chị D mới về thăm con. Anh H cho rằng chị D không có trách nhiệm đối với con chung, ngoài ra khi con bị bệnh anh H phải có trách nhiệm đưa con đi khám. Vì vậy anh H làm đơn yêu cầu Toà án thay đổi người trực tiếp nuôi con chung, anh H yêu cầu được trực tiếp nuôi con chung là cháu Nguyễn Duy H1, sinh ngày 11/5/2020 và không yêu cầu chị D cấp dưỡng nuôi con chung.

Bị đơn chị Huỳnh Thị Hồng D trình bày như sau: Chị D thống nhất ý kiến trình bày của anh H về thời gian kết hôn, thời gian chung sống, nơi chung sống trước khi ly hôn, thời gian ly hôn và thoả thuận về nuôi con chung khi ly hôn. Theo đó, anh H và chị D được Toà án nhân dân huyện Hớn Quản giải quyết ly hôn, khi ly hôn anh H và chị D thoả thuận giao con chung cháu Nguyễn Duy H1, sinh ngày 11/5/2020 cho chị D trực tiếp chăm sóc, nuôi dưỡng, anh H cấp dưỡng nuôi con chung mỗi tháng 1.000.000 (một triệu) đồng cho đến khi cháu H1 trưởng thành đủ 18 tuổi. Sau khi ly hôn, chị D và cháu H1 dọn về sống cùng với gia đình chị gái của chị D là chị Huỳnh Thị Hồng D1 ở tại ấp 4, xã Minh Hưng, huyện Hớn Quản, tỉnh Bình Phước. Hiện nay chị D1 đang sinh con nhỏ nên về quê, có mẹ ruột của chị D vào giúp chị D trông nom cháu khi chị D đi làm. Chị D làm công nhân tại Công ty Long Pha, có thu nhập bình quân mỗi tháng 10.000.000 (mười triệu) đồng, thời gian mà anh H cho rằng chị D không có ở nhà là do tình hình dịch bệnh Covid-19, Công ty làm việc 03 tại chỗ nên chị D phải ở lại Công ty. Chị D thừa nhận có lần anh H và gia đình anh H đến thăm con thì các bên có to tiếng, nhưng từ đó không cản trở thăm nom con chung, anh H đưa tiền cấp dưỡng cho con thì chị D vẫn nhận đầy đủ.

Nay anh H làm đơn yêu cầu thay đổi người trực tiếp nuôi con thì chị D không đồng ý vì tiền lương của chị đủ điều kiện để nuôi con chung.

Tại Bản án Hôn nhân gia đình sơ thẩm số 98/2021/HNGĐ-ST ngày 13 tháng 12 năm 2021 của Tòa án nhân dân huyện Hớn Quản, tỉnh Bình Phước đã quyết định:

Căn cứ vào khoản 3 Điều 28, điểm a khoản 1 Điều 35, điểm a khoản 1 Điều 39, khoản 4 Điều 147, khoản 1 Điều 232, Điều 264, Điều 266, Điều 269, Điều 271, Điều 273 của Bộ luật Tố tụng dân sự;

Áp dụng các Điều 58, 81, 82, 83 của Luật Hôn nhân gia đình năm 2014;

Nghị quyết số 326/2016/NQ-UBTVQH14 ngày 30/12/2016 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án. Tuyên xử:

Chấp nhận yêu cầu khởi kiện của nguyên đơn anh Nguyễn Duy H.

Về con chung: Giao con chung Nguyễn Duy H1, sinh ngày 11/5/2020 cho anh Nguyễn Duy H trực tiếp trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục đến tuổi trưởng thành (Đủ 18 tuổi), anh Nguyễn Duy H không yêu cầu chị Huỳnh Thị Hồng D cấp dưỡng nuôi con chung.

Ngoài ra, Tòa án cấp sơ thẩm còn tuyên về quyền và nghĩa vụ của người trực tiếp nuôi con và người không trực tiếp nuôi con, án phí hôn nhân gia đình sơ thẩm và quyền kháng cáo của các đương sự.

Sau khi xét xử sơ thẩm, ngày 15/12/2021 bị đơn chị Huỳnh Thị Hồng D có đơn kháng cáo và ngày 20/12/2021 sửa đơn kháng cáo, nội dung: “Yêu cầu Tòa án cấp phúc thẩm giải quyết sửa Bản án sơ thẩm số 98/2021/HNGĐ-ST ngày 13 tháng 12 năm 2021 của Tòa án nhân dân huyện Hớn Quản, tỉnh Bình Phước, bác đơn khởi kiện của nguyên đơn anh Nguyễn Duy H.

Tại phiên tòa phúc thẩm:

Nguyên đơn giữ nguyên khởi kiện yêu cầu thay đổi người trực tiếp nuôi con chung.

Bị đơn giữ nguyên yêu cầu kháng cáo.

Các đương sự không tự thỏa thuận được nội dung giải quyết vụ án.

Quan điểm của Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Bình Phước tại phiên tòa:

- Về tố tụng: Quá trình giải quyết vụ án tại cấp phúc thẩm, từ thời điểm thụ lý vụ án đến nay, xét thấy Thẩm phán, Hội đồng xét xử, Thư ký Tòa án và các đương sự đã tuân thủ đúng các quy định của Bộ luật tố tụng dân sự.

- Về nội dung: Căn cứ quy định khoản 3 Điều 81 của Luật Hôn nhân và gia đình năm 2014, đề nghị chấp nhận kháng cáo của chị Huỳnh Thị Hồng D, sửa Bản án sơ thẩm của Tòa án nhân dân huyện Hớn Quản, tỉnh Bình Phước theo hướng không chấp nhận yêu cầu khởi kiện của anh H về việc yêu cầu thay đổi người trực tiếp nuôi con chung.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

Căn cứ vào hồ sơ vụ án, các tài liệu, chứng cứ đã được xem xét tại phiên tòa và kết quả tranh tụng tại phiên tòa, Hội đồng xét xử phúc thẩm nhận định:

[1] Đơn kháng cáo của bị đơn chị Huỳnh Thị Hồng D làm trong thời hạn luật định, có nội dung và hình thức phù hợp với quy định pháp luật, nên được xem xét giải quyết theo trình tự phúc thẩm.

[2] Xét kháng cáo của bị đơn chị D, nhận thấy:

Ngày 07/6/2021, anh H và chị D ly hôn theo quyết định số 48/2021/QĐST-HNGĐ ngày 07/6/2021 của Tòa án nhân dân huyện Hớn Quản, khi ly hôn anh H và chị D tự nguyện thoả thuận giao con chung cháu Nguyễn Duy H1, sinh ngày 11/5/2020 cho chị D trực tiếp chăm sóc, nuôi dưỡng, anh H cấp dưỡng nuôi con chung mỗi tháng 1.000.000 (một triệu) đồng cho đến khi con chung trưởng thành đủ 18 tuổi. Đến ngày 05/7/2021, anh H nộp đơn khởi kiện yêu cầu thay đổi người trực tiếp nuôi con vì cho rằng chị D không trực tiếp nuôi con mà giao cho chị gái trực tiếp chăm sóc hoặc mẹ ruột của chị D vào ở chung để chăm sóc cháu H1, còn chị D đi làm thỉnh thoảng mới về thăm con, không có trách nhiệm đối với con chung, ngoài ra khi con bệnh anh H phải đưa con đi khám.

Theo khoản 3 Điều 81 của Luật Hôn nhân và gia đình năm 2014 quy định về việc trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục con sau khi ly hôn như sau:

“ ...

3. Con dưới 36 tháng tuổi được giao cho mẹ trực tiếp nuôi, trừ trường hợp người mẹ không đủ điều kiện để trực tiếp trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục con hoặc cha mẹ có thỏa thuận khác phù hợp với lợi ích của con”.

Căn cứ điểm b khoản 2 Điều 84 của Luật Hôn nhân và gia đình năm 2014 về thay đổi người trực tiếp nuôi con sau khi ly hôn, quy định:

“ ...

2. Việc thay đổi người trực tiếp nuôi con được giải quyết khi có một trong các căn cứ sau đây:

a) Cha, mẹ có thỏa thuận về việc thay đổi người trực tiếp nuôi con phù hợp với lợi ích của con;

b) Người trực tiếp nuôi con không còn đủ điều kiện trực tiếp trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục con.”

Tại thời điểm xét xử phúc thẩm, cháu Nguyễn Duy H1, sinh ngày 11/5/2020 mới được gần 23 tháng tuổi, rất cần sự yêu thương, quan tâm, chăm sóc trực tiếp của người mẹ để phát triển tốt cả về thể chất lẫn tinh thần. Theo các tài liệu trong hồ sơ thể hiện, trong thời gian chị D trực tiếp chăm sóc, nuôi dưỡng, cháu H1 luôn được quan tâm chăm sóc tốt cả về thể chất lẫn tinh thần, phát triển bình thường, sức khỏe tốt không bị bệnh gì liên quan sức khỏe (có kiểm tra của cơ quan y tế).

Các tài liệu, chứng cứ trong hồ sơ vụ án thể hiện, chị D có sức khỏe, có công việc ổn định, mức thu nhập hiện nay là 15.000.000đồng/tháng, có chỗ ở hợp pháp, không vi phạm quy định của pháp luật về quyền và nghĩa vụ của người mẹ đối với cháu H1.

Anh H cho rằng chị D có hành vi cản trở anh H thăm nom con chung, xét thấy việc chị D hạn chế anh H thăm con diễn ra trong thời điểm tháng 7/2021 lúc dịch Covid-19 diễn biến phức tạp, thực hiện giãn cách xã hội theo quy định, chị D hạn chế việc anh H thăm nom con là phù hợp với tình hình chung của xã hội và thể hiện chị D là người mẹ có trách nhiệm, muốn bảo vệ lợi ích của con, không phải là hành vi cản trở anh H thực hiện quyền thăm con.

Xét toàn bộ các tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ vụ án và lời trình bày của các đương sự tại phiên tòa đều thể hiện chị D có đủ điều kiện để tiếp tục trực tiếp chăm sóc, nuôi dưỡng cháu H1 theo quy định của pháp luật. Tòa án cấp sơ thẩm chấp nhận yêu cầu khởi kiện thay đổi người trực tiếp nuôi con chung, tuyên giao con chung cho anh H trực tiếp chăm nom, nuôi dưỡng là không có căn cứ pháp luật, không xem xét hết các điều kiện bảo đảm cho sự phát triển tốt nhất cho cháu H1. Vì vậy, cần chấp nhận kháng cáo của chị Huỳnh Thị Hồng D, sửa bản án sơ thẩm tuyên giao cho chị D được tiếp tục trực tiếp nuôi cháu Nguyễn Duy H1 như nội dung quyết định số 48/2021/QĐST-HNGĐ ngày 07/6/2021 của Tòa án nhân dân huyện Hớn Quản .

Ngoài ra, cấp sơ thẩm quyết định thay đổi người trực tiếp nuôi con chung nhưng phần quyết định của bản án không áp dụng Điều 84 của Luật Hôn nhân và gia đình để làm căn cứ pháp lý là có sự thiếu sót nghiêm trọng, bởi chỉ khi có căn cứ quy định tại b khoản 2 Điều 84 của Luật Hôn nhân và gia đình năm 2014 thì Tòa án mới có thể quyết định việc thay đổi người trực tiếp nuôi con. Tuy nhiên, do sửa bản án sơ thẩm theo hướng tiếp tục giao cho chị D nuôi con chung như đã phân tích ở trên nên không cần thiết phải hủy bản án sơ thẩm để xét xử lại mà chỉ cần nêu ra để cấp sơ thẩm rút kinh nghiệm.

[3] Về án phí hôn nhân gia đình phúc thẩm: Do kháng cáo của chị D được chấp nhận nên chị D không phải chịu theo quy định của pháp luật.

[4] Quan điểm của Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Bình Phước tại phiên tòa phù hợp với nhận định của Hội đồng xét xử nên được chấp nhận.

Vì các lẽ nêu trên,

QUYẾT ĐỊNH:

Căn cứ khoản 2 Điều 308, Điều 309 của Bộ luật Tố tụng dân sự;

Căn cứ vào khoản 3 Điều 28, điểm a khoản 1 Điều 35, điểm a khoản 1 Điều 39, khoản 4 Điều 147, khoản 1 Điều 232, Điều 264, Điều 266, Điều 269, Điều 271, Điều 273 của Bộ luật Tố tụng dân sự;

Căn cứ các Điều 58, 81, 82, 83, 84 của Luật Hôn nhân và gia đình năm 2014;

Nghị quyết số 326/2016/NQ-UBTVQH14 ngày 30/12/2016 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án. Tuyên xử:

Chấp nhận kháng cáo của bị đơn chị Huỳnh Thị Hồng D.

Sửa Bản án Hôn nhân gia đình sơ thẩm số 98/2021/HNGĐ-ST ngày 13 tháng 12 năm 2021 của Tòa án nhân dân huyện Hớn Quản, tỉnh Bình Phước về thay đổi người trực tiếp nuôi con chung.

Không chấp nhận khởi kiện yêu cầu thay đổi người trực tiếp nuôi con chung của nguyên đơn anh Nguyễn Duy H.

Về con chung: Giao con chung Nguyễn Duy H1, sinh ngày 11/5/2020 cho chị Huỳnh Thị Hồng D tiếp tục trực tiếp trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng và giáo dục cho đến khi cháu H1 trưởng thành đủ 18 tuổi hoặc có sự thay đổi khác theo quy định của pháp luật.

Anh Nguyễn Duy H được quyền thăm nom, chăm sóc, giáo dục con chung, chị D không được quyền cản trở. Nếu bên không trực tiếp nuôi con lạm dụng việc thăm nom để cản trở hoặc gây ảnh hưởng xấu đến việc trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục con chung của bên trực tiếp nuôi con thì bên trực tiếp nuôi con có quyền yêu cầu Tòa án hạn chế quyền thăm nom con chung của bên không trực tiếp nuôi con. Thực hiện việc cấp dưỡng nuôi con chung theo quy định của Quyết định số 48/2021/QĐST-HNGĐ ngày 07/6/2021 của Tòa án nhân dân huyện Hớn Quản, tỉnh Bình Phước.

Vì quyền lợi của cháu Nguyễn Duy H1, khi có lý do chính đáng, một hoặc cả hai bên có quyền yêu cầu Tòa án thay đổi việc trực tiếp nuôi con hoặc cấp dưỡng nuôi con theo quy định của pháp luật.

2. Án phí hôn nhân gia đình:

- Về án phí hôn nhân gia đình sơ thẩm: Anh Nguyễn Duy H phải chịu 300.000 (Ba trăm nghìn) đồng được trừ vào tiền tạm ứng án phí đã nộp theo biên lai thu tiền số 0013503 ngày 01/10/2021 tại Chi cục Thi hành án dân sự huyện Hớn Quản, tỉnh Bình Phước.

- Án phí hôn nhân gia đình phúc thẩm: Chị Huỳnh Thị Hồng D không phải chịu. Chi cục Thi hành án dân sự huyện Hớn Quản, tỉnh Bình Phước hoàn trả cho chị D số tiền 300.000 (ba trăm nghìn) đồng tạm ứng án phí phúc thẩm đã nộp theo Biên lai thu tiền số 0013635 ngày 20/12/2021.

3. Các quyết định khác của Bản án Hôn nhân gia đình sơ thẩm không bị kháng cáo, kháng nghị có hiệu lực pháp luật kể từ ngày hết thời hạn kháng cáo, kháng nghị.

Bản án phúc thẩm có hiệu lực pháp luật kể từ ngày tuyên án.

Nơi nhận:

- VKSND tỉnh Bình Phước;
- TAND huyện Hớn Quản;
- Chi cục THADS huyện Hớn Quản;
- Các đương sự;
- Lưu: HSVA, Tổ HCTP, Tòa GD&NCTN.

**TM. HỘI ĐỒNG XÉT XỬ PHÚC THẨM
THẨM PHÁN - CHỦ TỌA PHIÊN TÒA**

Lê Viết Hoà

THÀNH VIÊN HỘI ĐỒNG XÉT XỬ

THẨM PHÁN - CHỦ TỌA PHIÊN TÒA

Nguyễn Thị Nga

Lê Hồng Hạnh

Lê Viết Hoà